

København den 5. august 2016

Høringsvar til Den Udviklingspolitiske Strategi 2016

Indledningsvist takker Verdens Skove for muligheden for at give et høringssvar til den Udviklingspolitiske Strategi og for at deltage i strategiens tilblivelsesproces.

Den Udviklingspolitiske Strategi (UPS) sætter en ambitiøs kurs med fokus på styrkepositioner, værdier, ekspertise, erfaringer og partnerskaber. Valget at bidrage til den globale udviklingsdagsorden, der er formuleret i Verdensmålene og Parisaftalen, samt anerkendelsen af disses gensidige afhængighed, er en naturlig ramme for strategien. Så meget desto mere undrer det Verdens Skove, at den grundlæggende præmis i UPS synes at være forfølgelsen af nationale danske interesser. Succeskriteriet for udviklingsbistand bliver dermed at skabe de størst mulige forbedringer for donorlandet Danmark – frem for de fattige modtagerlande, -grupper og individer. Dette bemærkelsesværdige etiske paradigmeskift i tilgangen til udviklingshjælp mener Verdens Skove, er grundlæggende problematisk.

Vi vil dog gerne påpege en række forbedringsmuligheder i strategien, der både vil være i Danmarks og modtageres interesse.

Bæredygtig udvikling og specifikt klimaforandringer er blandt vor tids største udfordringer. Udsættes håndteringen af klimaudfordringen, bliver mange andre større udfordringer i at skabe bæredygtig udvikling forstærket – herunder netop de udfordringer, som det er regeringens erklærede hensigt at adressere med UPS. Det gælder eksempelvis migration, ustabilitet, fødevarerikkerhed, adgang til drikkevand, mm.

Effektive indsatser til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer bør derfor være en klar prioritet i UPS, såfremt man vil opnå de formulerede mål.

Derfor er det positivt, at klimainsats og bæredygtig udvikling nævnes som fokusområde i afsnit 5 og 6. Det er også positivt, at regeringen indledningsvist anerkender bæredygtig udviklings tre dimensioner, der ligger til grund for Verdensmålene: den økonomiske, sociale og miljømæssige.

På tre centrale områder lever UPS dog i Verdens Skoves øjne ikke op til nødvendigheden af og målet om at adressere klimaudfordringerne og bæredygtig udvikling generelt.

For det første gives der ikke nogen egentlig definition af bæredygtighedsbegrebet, og ofte bruges det bredt, uden klar referenceramme. For at sikre, at alle dimensioner af bæredygtig udvikling integreres i dansk udviklingsarbejde i praksis, ville det være formålstjenstligt at definere og anvende begrebet endnu mere konkret.

For det andet har man, trods erkendelsen af Verdensmålenes holistiske og indbyrdes afhængige karakter, valgt at prioritere en række af Verdensmålene over andre som udgangspunkt for strategien.

Verdens Skove ser det grundlæggende som problematisk, at der prioriteres på nationalt niveau i målene, der allerede er et resultat af en fælles, global prioritering, som skal danne grundlag for en sammenhængende, global indsats.

Eksempelvis er de danske prioriteter for landegruppe 1 og 2 fokuseret på de mål, der vedrører hvad man kunne kalde økonomiske og sociale grundbehov, hvilket giver indtrykket af at den oplagte sammenhæng mellem problemer som sult og fattigdom med faktorer som klima, naturressourcer og miljømæssig bæredygtighed ikke er taget i betragtning. På side 7 i UPS nævnes denne problematik for transitions- og vækstøkonomier, men det er efter Verdens Skoves mening ikke strategisk klogt at vente til udviklingslande når dette niveau, før fokus på miljøforringelser og biodiversitet får selvstændig prioritet. Det er dyrere at rette op end at forebygge, at forringelser overhovedet sker.

Er en prioritering af målene imidlertid uomgængelig, mener Verdens Skove at mål 15, "Liv på land", der blandt andet dækker over skovbevaring og -forvaltning, bør prioriteres – ikke mindst for at opnå de erklærede mål for UPS og adressere de klimamæssige udfordringer. Ifølge IPCC stammer 10-15% af de globale CO₂-udledninger fra skovrydning, dvs. mere end hele EU's samlede udledninger eller det samme som hele verdens transportsektor. Dette gør Verdensmål 15 til et centralt mål også i klimaøjemed.

Målet imødegår derudover centrale årsager til migration, f.eks. forringede leveforhold og naturkatastrofer, og adresserer grundlæggende udviklingsproblematikker som drikkevand, energi (biomasse) og bæredygtig produktion og landbrug. Endeligt må skovområder, hvor en stor del af verdens fattigste stadigvæk lever, forventes at være en del af strategiens tredje strategiske pejlemærke inklusiv bæredygtig vækst.

Som en vigtig og for Verdens Skove helt central sidegevinst bidrager Verdensmål 15's politiske, juridiske og økonomiske fokus på intakte økosystemer på land, herunder artsrige tropeskove, også til at opnå de biodiversitetsmål, som Danmark har forpligtet sig til internationalt.

Det virker som en forspildt mulighed ikke at inkludere mål 15, når man reelt set er nødt til at tage naturressourceforvaltning og økosystem services i betragtning under de andre mål, der er prioriteret. Eksempelvis med henblik på bæredygtig produktion vil et fokus på skovforvaltning og skovlandbrugssystemer, bæredygtig turisme mm. være centralt i at udvikle løsninger og forretningsmuligheder for de fleste af de lande, der er prioriteret i UPS.

For det tredje savner Verdens Skove en mere direkte reference til en fortsat aktiv dansk foregangsrolle i beskyttelsen af oprindelige folks rettigheder, deres skovområder, og en erkendelse af sammenhængen mellem disse og forebyggelsen af klimaforandringer.

Verdens 300 mio. oprindelige folk bebor betydelige dele af jordens skove og er gennem håndhævelsen af deres territoriale rettigheder blandt de mest effektive til at beskytte disse mod konvertering til landbrugsjorde. Derfor er de en central partner i en samlet klimaløsning. Beskyttelsen af oprindelige folks rettigheder er dermed også en genvej til at løse en væsentlig del af vores største udfordringer.

Danmark er i årtier gået foran på dette område i internationale forhandlinger og gennem bilateral og multilateral bistand, og har skabt historiske resultater, dyrebare erfaringer og værdifulde partnerskaber. Støtten til oprindelige folk ser i UPS ud til at blive udfaset (i bl.a. Bolivia og

Mellemerika), hvilket Verdens Skove ser som et stort tilbageskridt. Det ville tværtimod være klogt at bevare og styrke disse erfaringer, partnerskaber og resultater – både for de oprindelige folks egen skyld, og for at skabe global bæredygtig udvikling og modvirke klimaforandringer.

Geografisk differentiering og private aktører

Hvad angår den geografiske prioritering i UPS, beklager Verdens Skove, at Latinamerika stort set er gledet ud af dansk udviklingsbistand. Med henblik på centrale udviklingsagendaer som fattigdomsbekæmpelse, sikring af menneskerettigheder, bæredygtig produktion og klimaindsats mangler der fortsat meget, før arbejdet er udført i Latinamerika. Det gælder særligt de store følgeproblemer ved ikke-bæredygtige produktionsaktiviteter i området. Vi opfordrer derfor til, at man genovervejer beslutningen om helt at udfase Latinamerika fra landegruppe 1 og 2 samt de regionale indsatser.

Desuden rykker to centrale tendenser fra Latinamerika og Asien mod det afrikanske kontinent: Fødevarer- og foderproduktion samt biobrændstofproduktion. Disse produktioner rummer potentialer for udvikling i Afrika, men hvis ikke erfaringerne med miljødelæggelser og ulighedsskabende, rettighedskrænkende vækst fra de andre kontinenter aktivt bruges, øges risici for nedbrydning af lokalsamfund, øget arbejdsløshed, og migrationsstrømme mod byer og Europa. Verdens Skove opfordrer derfor til, at erfaringer skabt i Latinamerika og Asien aktivt integreres i bl.a. globale markedsbaserede løsninger og beskyttelsen af skrøbelige samfunds og individers rettigheder samt fattige samfunds naturressourcer. En fortsat rolle i Latinamerika og Asien, hvor denne udvikling er mest fremskreden, vil bidrage til en stærkere støtte til de afrikanske samfund.

I Verdens Skove anerkender vi den private sektors betydelige rolle og potentiale i at opnå den forandringsdagsorden, som Verdensmålene lægger rammerne for. Vi mener dog, at der i UPS ikke tages tilstrækkelig højde for, at private aktører i sagens natur ikke altid vil kunne forene deres (legitime) behov for at maksimere indtjening og minimere risici med kort- og langsigtede udviklingsmæssige interesser. At privatsektoren kan levere alle løsninger i uforudsigelige og ofte svært tilgængelige områder med lav kapacitet i udviklingslande, er trods sektorens store potentiale urealistisk. De mest innovative og bæredygtige løsninger er ofte opstået når privatsektor, civilsamfunds- og offentlige aktører sammen deltager i udviklingen af services og produkter. Verdens Skove opfordrer derfor til en mere udtalt sikring af den rette blanding af aktører i udviklingen af instrumenter og strategier for involveringen af privatsektoren.

Afslutningsvist anerkender Verdens Skove strategien for dens vægt på vigtigheden af at involvere civilsamfundet i Syd såvel som i Danmark. Her bliver implementeringen imidlertid central, idet vi har en begrundet frygt for, at det vil indebære en stadigt større statslig styring også af bistanden gennem civilsamfundet, for i højere grad at imødekomme snævre danske interesser – frem for modtagernes behov. Med andre ord, udviklingsbistanden skal i endnu højere grad eksistere primært for vores egne materielle interesser skyld og ikke, fordi vi - som er så heldige at leve i et af Verdens allerrigeste lande - har et særligt ansvar for at støtte verdens fattigste og for at sikre, at den jord, vi overdrager til vores børn og børnebørn er mindst lige så rig på dyr og planter, som da vi modtog den. Vores evner og ressourcer forpligter os til dette ansvar.